

Alusta alkaen 54
Savonlinnan Tuomiokirkko, 7.5.2009
1 Moos 35:16-29

Jaakobin koettelemukset ja Esaun suvun helppo elämä

1 Mooseksen kirjan kertomukset Israelin kantaisista ovat melkein väsymykseen asti täynnä kuvausta heidän kohtaamistaan vaikeuksista. Niitä on niin paljon, että ainakin minua meinaa ruveta kyllästyttämään. Miksi heillä piti mennä niin huonosti? Eikö välillä olisi voinut olla pitkiäkin ilon kausia?

Ehkä Jumala haluaa kuitenkin Israelin patriarkkojen elämän vaikeuksien ylenpalttisuudella kertoa meille jotain tärkeää. Nimittäin sen, että jostain syystä hän haluaa antaa uskovilleen vaikeuksia, joskus jopa kyllästymiseen asti.

Tätä on tolkutettava meille, että emme lakkaisi uskomasta siihen, että hän on hyvä. Hän antoi Israelin kantaisille vaikeuksia, vaikka koko sen ajan siunasi heitä ja käytti heitä maailmassa aloittamansa pelastushistorian välikappaleina.

Ilmeisesti asia on, jostain meille käsittämättömästä syystä, niin, että Messiaan kansan on elettävä keskellä vaikeuksia. Niinhän Messias itsekin eli.

Jaakobin koettelemukset ”oppivuosina” ja sen jälkeen

Edellä olemme kuulleet Jaakobin elämän kohtaloista ja vaikeuksista. Hän oli omahyväinen ja petollinen nuorukainen, joka joutui pakenemaan isoveljeään Esauta toiseen maahan. Siellä hän joutui palvelemaan petollista enoaan 20 vuotta, ennen kuin saattoi palata kahden vaimonsa ja lastensa kanssa takaisin kotimaahansa. Tuona aikana hänen luonteensa jalostui ja hän oppi uskomaan Herraan omana Jumalanaan.

Mutta koettelemukset eivät loppuneet siihen, että Jaakob kävi oppivuotensa. Vaikka hän jo oli oppinut luottamaan Herraan, koettelemukset vaan jatkuivat. Ensin hänen tyttärensä Dina raiskattiin, sitten hänen poikansa toteuttivat kansanmurhan ja vetivät Jaakobin perheen päälle seudun asukkaiden vihan.

Jaakobin lisäkoettelemukset: Raakel kuolee

Jaakob selvisi tuosta kaikesta. Hän lähti liikkeelle väliaikaisesta asumapaikastaan Betelistä, matkatakseen isänsä Iisakin luo. Silloin iski vielä entisiäkin kovempi koettelemus.

Sitten he lähtivät liikkeelle Betelistä. Kun vielä oli vähän matkaa Efrataan, Raakelin synnytys alkoi, ja siitä tuli hyvin vaikea. (1 Moos 35:16)

Kyseessä oli Jaakobin rakkain vaimo. Lean hän oli joutunut ottamaan vaimokseen appensa petoksen vuoksi, Bilhan ja Silpan hän oli joutunut ottamaan sivuvaimoikseen oikeiden vaimojensa vaatimuksesta, jotta he olisivat saaneet orjattaristaan lapsia omiin nimiinsä. Mutta Raakel oli Jaakobin rakastama nainen, jonka kanssa hän oli mennyt rakkaudesta naimisiin. Raakel oli raskaana vasta toistamiseen ja Jaakob halusi varmasti ylpeäni esitellä hänet isälleen Iisakille. Mutta silloin koettelemus iski ja Raakelin synnytys alkoi huonosti.

Kun tuskat olivat pahimmillaan, kätilövaimo sanoi hänelle: "Ei hätää, sinä saat taas pojan." (1 Moos 35:17)

Kätilö yritti lohduttaa ja rauhoitella tuskien vallassa olevaa äitiä. Pojan saaminen oli tosi hyvä uutinen tuon ajan yhteiskunnassa, jossa poikalapsi oli kaikki kaikessa.

Se ei auttanut Raakelia.

Mutta Raakel oli jo kuolemaisillaan, ja viime hetkellään hän antoi pojalle nimen Benoni. (1 Moos 35:18)

Benoni tarkoittaa ”tuskani poika”.

Jaakob kuitenkin antoi hänelle nimeksi Benjamin. Raakel kuoli, ja hänet haudattiin Efratan eli Betlehemin tien varteen. (1 Moos 35:19).

Jaakobin lapselle antama nimi Benjamin tarkoittaa ”onnen poikaa”. Uskon, että tällä nimenannolla Jaakob halusi taistella tuskaa ja epätoivoa vastaan, joka oli hyökymässä hänen ylitsensä.

Jaakob pystytti patsaan hänen haudalleen, ja tämä Raakelin hautapatsas on olemassa vielä tänäkin päivänä. (1 Moos 35:20)

Rakas vaimo Raakel haudattiin tien varteen. Se ei kuitenkaan tapahtunut vailla kunnioitusta. Jaakob pystytti hautapatsaan. Niin mekin teemme vainajillemme. Hautapatsas pitää yllä heidän muistoaan ja kertoo meille, että he eivät ole kadonneet, vaan odottavat ylösnousemusta. Jaakobin aikana se oli vielä hämärästi, jos lainkaan tunnettu asia, sillä Messias ei ollut vielä tullut eikä hänen ylösnousemisensa.

Viimeinen isku

Sitten Israel lähti matkaan ja pystytti telttansa Migdal-Ederin tuolle puolen. Hänen asuessaan sillä seudulla Ruuben makasi isänsä sivuvaimon Bilhan kanssa, ja Israel sai tietää siitä. (1 Moos 35:21-22)

Vanha testamentti on siitä ihmeellinen kansalliseepos, että se kuvaa viiltävän realistisesti oman kansan rumuuden. Se johtuu siitä, että Vanha testamentti ei oikeasti ole mikään kansalliseepos, vaan Jumalan inspiroima teos. Se kuvaa ihmisyyden, myös Jumalan kansan ihmisyyden, sellaisena kuin se on, myös rumuudessaan.

Ruubenin teko on törkeää isän halveksimista ja sukurutsaa. Se on viimeinen ja kovin isku Jaakobin elämässä. Oma esikoinen saastutti hänen aviovuoteensa. Tämän tehdessään Ruuben ei häväissyt pelkästään isäänsä vaan myös itsensä ja teki koko Jaakobin suvun kunniaakkaan jatkumisen kyseenalaiseksi. Esikoisen piti olla isän työn jatkaja ja tulevaisuuden toivo, nyt hän on isänsä häpäisijä.

Tapaus on kerrottu epätavallisesti, sillä Jaakobista käytetään tässä yhteydessä ensi kertaa Jumalan hänelle antamaa uutta nimeä *Israel* eli ”Jumalan taistelija”. Kunnianimen käyttö on karkeassa ristiriidassa sen kanssa, että poika häpäisee isänsä.

Ajattelen, että Jumala tälläkin sanavalinnalla haluaa kertoa meille jotain tärkeää. Nimittäin sen, että hän tosiaanakin sallii kaikkein lähimpienkin omiensa joutua äärimmäisen koviin, jopa törkeisiin koettelemuksiin. Hän sallii niin tapahtua Israelin pyhille kantaisille, hän sallii niin tapahtua meillemme. Ehkä ei tällaista, mutta jotain muuta. Niiden kohdatessa ei pidä menettää toivoansa tai ajatella, että sellaisesta törkeydestä, itse tehdystä tai muitten tekemästä, ei enää voi nousta.

Herra nostaa ja kantaa

Kyllä voi nousta. Jumala on aivan tottunut nostamaan ihmisiä ylös kaikkein syvimmästä alhosta. Mieleeni tulee eräskin julkisuudessa ollut suomalainen puliukko, joka joi Lasol –nimistä tuulilasinpesunestettä viinankorvikkeenaan ja nukkui roskiksissa. Hänetkin Messias nosti ylös ja teki hänestä hengellisen vaikuttajan, joka sai kertoa evankeliumia Pohjois-Koreaa myöten.

Jaakobin kohdalla tästä nostamisesta kertoo hänen poikiensa luettelo: Israelin heimojen 12 kantaisää! He syntyivät miehestä, jota oli murjottu noin kovaa. Luuletko, että Jaakob itse koettelemusten alhossa ajatteli, että hänen ja hänen poikiensa nimet muistettaisiin vielä 3000 vuoden jälkeen jossain kymmenien tuhansien kilometrien päässä olevassa Suomessa? Muistettaisiin niin hyvin, että suomalaisten kansallisromaanin seitsemän veljeksenkin kalloon paukutettaisiin heidän nimensä ja vanhin poika Juhani leuhkisi lukkarille osaavansa heidän nimensä.

Jaakobilla oli kaksitoista poikaa. Lean poikia olivat Jaakobin esikoinen Ruuben sekä Simeon, Leevi, Juuda, Isaskar ja Sebulon, Raakelin poikia olivat Joosef ja Benjamin, Raakelin orjattaren Bilhan poikia olivat Dan ja Naftali, ja Lean orjattaren Silpan poikia olivat Gad ja Asser. Nämä olivat Jaakobin pojat, jotka syntyivät hänelle Mesopotamiassa. (1 Moos 35:23-26)

Lopulta Jaakob itse pääsi isänsä Iisakin luo tämän asuinpaikalle Mamreen. Sieltä hän oli lähtenyt Mesopotamian harharetkilleen. Sinne hän sai palata ja viettää muutamia vuosia isänsä kanssa.

Jaakob saapui isänsä Iisakin luo Mamreen, Kirjat-Arbaan eli Hebroniin, missä Abraham ja Iisak olivat asuneet muukalaisina. (1 Moos 35:27)

Jaakob sai myös haudata isänsä.

Iisak eli satakahdeksankymmentä vuotta. Sitten hän kuoli, ja hänet otettiin isiensä luo korkeassa iässä ja elämästä kyllänsä saaneena. Hänen poikansa Esau ja Jaakob hautasivat hänet. (1 Moos 35:28-29)

Isoveli Esau tuli Jaakobin kanssa hautaamaan isä Iisakia. Tämä kertoo siitä, että veljekset säilyttivät ystävälliset välit, vaikka asuivatkin eri paikoissa. He olivat tehneet sydämellisen sovinnon Jaakobin palatessa Mesopotamiassa. Edellä luimme siitä, kuinka heistä ilmeisestikään ei silti tullut enää sydänystäviä. He pitivät kuitenkin yhtä, niin kuin veljesten pitääkin.

Esaun jälkeläiset

Tämä on luettelo Esaun eli Edomin jälkeläisistä. Esau otti vaimoikseen kaksi kanaanilaisnaista: Adan, heetiläisen Elonin tyttären, ja Oholibaman, joka oli horilaisen Sibeonin pojan Anan tytär. Heidän lisäksi hän otti vaimokseen Ismaelin tyttären Basematin, joka oli Nebajotin sisar. Ada synnytti Esaulle Elifasin, Basemat

synnytti Reuelin, ja Oholibama synnytti Jeusin, Jaelamin ja Korahin. Nämä olivat Esaun pojat, jotka syntyivät hänelle Kanaaninmaassa. (1 Moos 36:1-5)

Tähän mennessä Jaakob oli vielä naimaton, kotosalla viihtyvä mammanpoika.

Sitten Esau otti mukaan vaimonsa, poikansa, tyttärensä ja kaiken väkensä, karjansa, kaikki juhtansa ja kaiken maassa hankkimansa omaisuuden ja muutti toiseen maahan veljensä Jaakobin tieltä. Heillä oli kummallakin niin runsaasti karjaa, etteivät he enää mahtuneet asumaan samalla seudulla eikä maa, jossa he asuivat muukalaisina, riittänyt antamaan elantoa heille molemmille heidän suurten laumojensa vuoksi. Esau eli Edom asettui asumaan Seirin vuorille. (1 Moos 36:6-8)

Kumpi väistyi, Jaakob vai Esau?

Tämä on hieman oudosti kerrottu, jos sitä vertaa edellisissä luvuissa kerrottuun. Niiden mukaanhan se oli Jaakob, joka väistyi Esauta, pakeni hänen vihaansa Harraniin (1 Moos 28:1-5). Ja kun Jaakob palasi kotimaahansa, Esau asui jo siinä vaiheessa Seirin vuoristossa (1 Moos 33:14). Tämän perusteella näyttäisi siltä, että Esau siirtyi Seiriin sen jälkeen, kun Jaakob jo oli väistynyt hänen tieltään ja paennut Harraniin. Mutta luvussa 36 kerrotaan toisin: Esau väistyi Jaakobin tieltä hänen vielä asuessaan Palestiinassa.

Esaun vaimojen nimet ovat myös erilaiset eri kohdissa (vrt. 1 Moos 36:1-5 (Ada Elonin tytär, Oholibama Anan tytär, Basemat Ismaelin tytär) ja 1 Moos 26:34; 28:9 (Jehudit Beerin tytär, Basemat Elonin tytär, Mahalat Ismaelin tytär)).

Nuo ristiriidat selittynevät jälleen Raamatun syntyhistorialla. Kyse ei ole tarkasta historiallisesta kerronnasta, vaan siitä, että vanhoja suullisia perimätietoja on koottu ja jossain myöhemmässä vaiheessa kirjattu ylös ja tehty niistä yhtenäinen kertomus. Joissakin nykyisen yhtenäisen kerronnan taustana olleissa suullisissa kertomuksissa Jaakob väistyi Esaun tieltä, toisissa Esau Jaakobin tieltä. Myös Esaun vaimoista kerrottiin eri perimätiedoissa hieman eri nimisinä. Kun ne muokattiin kirjalliseen muotoon, osaksi samaa 1 Mooseksen kirjaa, näitä eroja ei tasoiteltu pois.

Olennaista tässä kohtaa Jumalan sanaa ei siis ole historiallinen tarkkuus, vaan se, mitä näillä kertomuksilla halutaan kertoa Jumalan ja ihmisten suhteesta.

Esau oli Jaakobiin verrattuna menestyjä

Mitä tässä halutaan siis sanoa? – No ainakin se, että Esau oli mahtava mies ja hänen suvullaan meni inhimillisesti katsoen tosi hyvin

Tämä on luettelo Esaun, Edomin kantaisän, jälkeläisistä, jotka asuvat Seirin vuoristossa. Nämä olivat Esaun poikien nimet: Elifas, Esaun vaimon Adan poika; Reuel, Esaun vaimon Basematin poika. Elifasin pojat olivat Teman, Omar, Sefo, Gaetam ja Kenas. Esaun pojalla Elifasilla oli myös sivuvaimo Timna, joka synnytti hänelle Amalekin. Tässä olivat Esaun vaimon Adan jälkeläiset. Reuelin pojat olivat Nahat, Serah, Samma ja Missa. He olivat Esaun vaimon Basematin jälkeläisiä. Pojat, jotka Esaun vaimo Oholibama, Sibeonin pojan Anan tytär, synnytti Esauille, olivat Jeus, Jaelam ja Korah. (1 Moos 36:9-14)

Nämä olivat syntyneet Esaulle paljon ennen kuin Jaakobilla oli lapsia. Esauhin liittyi paljon muutakin väkeä. Siksi hän pystyi ratsastamaan veljeään vastaan 400 sotamiehen voimin. Jaakob oli köyhä pikkutekijä Esauhin verrattuna.

Seuraavassa luetellaan Esaun jälkeläisten heimokunnat. Esaun esikoisen Elifasin jälkeläisiä olivat nämä heimokunnat: Teman, Omar, Sefo, Kenas, Korah, Gaetam ja Amalek. Tässä olivat Elifasin suvun heimokunnat, jotka asuivat Edomin maassa. Nämä olivat Adan jälkeläisiä.

Esaun pojan Reuelin jälkeläisten heimokunnat olivat Nahat, Serah, Samma ja Missa. Tässä olivat Reuelin suvun heimokunnat, jotka nekin asuivat Edomin maassa. Nämä olivat Esaun vaimon Basematin jälkeläisiä.

Esaun vaimon Oholibaman pojat olivat Jeus, Jaelam ja Korah. Heistä saivat nimensä Esaun vaimon Oholibaman, Anan tyttären, jälkeläisten heimokunnat. Tässä olivat Esaun pojat ja heistä polveutuneet heimokunnat. Tämä oli Edomin suku. (1 Moos 36:15-19)

Jälkeläisistä kasvoi kokonaisia vahvoja heimokuntia, paljon ennen kuin israelilaisista.

Nämä olivat horilaisen Seirin pojat, jotka entuudestaan asuivat Edomin maassa: Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, Dison, Eser ja Disan. Heistä saivat nimensä horilaisten, Seirin jälkeläisten, heimokunnat Edomin maassa. Lotanin pojat olivat Hori ja Hemam, ja Lotanilla oli sisar nimeltä Timna. Sobalin pojat olivat Alvan, Manahat, Ebal, Sefo ja Onam. Sibeonin pojat olivat Aija ja Ana; hän oli se Ana, joka löysi kuumat lähteet autiomaasta paimentaessaan isänsä Sibeonin aaseja. Anan poika oli Dison, ja hänen tyttärensä oli Oholibama. Disonin pojat olivat Hemdan, Esban, Jitran ja Keran. Eserin pojat olivat Bilhan, Saavan ja Akan. Ja Disanin pojat olivat Us ja Aran. (1 Moos 36:20-28)

Nämä olivat horilaisten heimokunnat: Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, Dison, Eser ja Disan. Tässä olivat Seirin maassa asuvat horilaisten heimokunnat järjestyksessä lueteltuina. (1 Moos 36:29-30)

Heimokunnat järjestäytyivät kuningaskunnaksi. Ei tietenkään vielä Esaun aikaan, mutta kuitenkin paljon ennen israelilaisia.

Nämä olivat ne kuninkaat, jotka hallitsivat Edomin maassa ennen kuin israelilaisilla oli kuningasta hallitsijanaan: Edomin ensimmäinen kuningas oli Bela, Beorin poika, ja hänen hallituskaupunkinsa nimi oli Dinhaba. Belan kuoltua tuli kuninkaaksi Jobab, Serahin poika, kotoisin Bosrasta. Jobabin kuoltua tuli kuninkaaksi Husam, kotoisin Temanin maasta. Husamin kuoltua tuli kuninkaaksi Hadad, Bedadin poika, se joka voitti midianilaiset Moabin tasangolla. Hänen hallituskaupunkinsa oli Avit. Hadadin kuoltua tuli kuninkaaksi Samla, kotoisin Masrekasta. Samlan kuoltua tuli kuninkaaksi Saul, kotoisin Rehobot-Naharista. Saulin kuoltua tuli kuninkaaksi Baal-Hanan, Akborin poika. Kun Baal-Hanan, Akborin poika, kuoli, tuli kuninkaaksi Hadar. Hänen hallituskaupunkinsa oli Pau. Hänen vaimonsa oli Mehetabel, Matredin tytär; Matred puolestaan oli Me-Sahabin tytär.

Nämä olivat Esaun jälkeläisten heimokunnat lueteltuina suvuittain ja asuinpaikkojensa mukaan: Timna, Alva, Jetet, Oholibama, Ela, Pinon, Kenas, Teman, Mibsar, Magdiel ja Iram. Tässä olivat Edomin maan heimokunnat lueteltuina asuin- paikkojensa mukaan. Tämä oli Esaun, Edomin kantaisän, suku. (1 Moos 36:31-43)

Eräs pointti tämän kertomisessa on se, että vaikka Jaakob oli Jumalan valitun kansan kantaisä, niin silti inhimilliseltä kannalta Esaun suku oli mahtavampi. Pelastushistoria ei näkynyt Israelin kansan mahtavuutena. Israel oli vähäpätöinen kansa, varsinkin alkuvaiheissaan, mutta oikeastaan koko ajan.

Tämä on tärkeä painotus, ja se on pidettävä mielessä, jotta me emme loukkaantuisi Jumalan tapaan johdattaa pelastushistoriaa. Jos historian kulusta olettaa, että Jumala toimii sellaisessa, mikä inhimillisesti katsoen näyttää merkittävältä, silloin erehtyy eikä voi uskoa.

Niinhän Jeesuskin oli vähäpätöinen puuseppä joka teloitettiin ristiinnaulitsemalla, ja hänen opetuslapsensa olivat vielä vähäpätöisempiä kalastajia. Silti he mullistivat maailman.

Esaun jälkeläiset ovat hävinneet täysin historian näyttämöltä. Se tiedetään, että heillä oli aikanaan oma kuningaskunta, mutta paljon muuta ei tiedetä. (Paitsi toki se, että vielä kuningas Herodes oli sukujuuriltaan edomilainen eli idumealainen). Mutta vähäpätöisen ja kovia kokeneen Jaakobin jälkeläiset ovat tänäänkin muista kansoista ja kulttuureista erottuva oma kansansa. Sen identiteetti jatkuu 3000 vuoden päähän muinaisuuteen, toisin kuin oikeastaan minkään muun kansan.

Mitä tämä kertoo meille kristityille, jotka tuskailemme sen vuoksi, että Jumala ei näytä voimaansa maailmassa. Hän sallii evankeliuminsa ja kirkkonsa joutua väheksytyksi, jopa pilkatuksi? Ja antaa markkinavoimien jyllätä ja tosi-TV-viihteen?